

ГОМЕЛЬСКИ УНІВЕРСИТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЕКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАУ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСИТЭТА

№ 34 (670)

Аўторак, 1 снежня 1987 г.

Газета заснавана ў верасні 1969 года.

Выходзіць раз у тыдзень

Цана 2 кап.

Сход камсамольскага актыву

На мінулым тыдні ў актавай зале ГДУ адбыўся сход камсамольскага актыву ўніверсітэта. Па дакладу намесніка сакратара камітэта ЛКСМБ ГДУ па ідэалагічнай рабоце М. Жукевіча абмеркаваны задачы, якія стаяць перад камітэтам камсамола і камсамольскай арганізацыяй ўніверсітэта ў святле рашэнняў XX з'езда ВЛКСМ.

У спрэчках па дакладу прынялі ўдзел: студэнты матэматычнага факультэта Л. Гарадзецкая, Л. Раманюга, першакурснік фізічнага факультэта А. Патапенка, член камітэта ЛКСМБ ГДУ Г. Янчук, с. н. с. У. Карака, сакратары камсамольскіх бюро геаграфічнага факультэта і факультэта фізікавання С. Коваль і С. Спіроў.

Сход камсамольскага актыву прыняў адпаведную пастанову.

Разгледжана арганізацыйнае пытанне. У сувязі з паступленнем на вучобу ў аспірантуру ад абавязкаў сакратара камітэта ЛКСМБ ГДУ вызвалены А. Дземідзенка. З саставу камітэта камсамола выведзены пяцікурсніца і чэп'ёртакурснік гісторыка-філалагічнага факультэта З. Кур'ян і С. Паспелаў, студэнткі фізічнага і матэматычнага факультэтаў Г. Янчук і Л. Гаўрылюк.

У састаў камітэта ЛКСМБ на сходзе актыву давыбраны: с. н. с. фізічнага факультэта У. Карака, студэнты гістфіла А. Матвееў і Ж. Власевіч.

У рабоце сходу камсамольскага актыву прынялі ўдзел сакратар парткома ГДУ М. І. Старавойтаў, які выступіў, другі сакратар Цэнтральнага РК ЛКСМБ Г. А. Заіпава.

Справаздача са сходу камсамольскага актыву будзе змешчана ў наступным нумары нашай газеты.

У КАЛЕГІІ КАМІТЭТА АБЛАГРАПРОМА, ПРЭЗІДЫУМЕ АБЛСАУПРОФА І БЮРО АБКОМА ЛКСМБ

ДРУГОЕ МЕСЦА АТРАДА «ІМПУЛЬС»

Падведзены вынікі абласнога агляду студэнцкага аглядаў, якія мінулай восенню працавалі на ўборцы бульбы, ільну, садавіны і агародніны.

Сярод пераможцаў і студэнткі атрад «Імпульс» (камандзір У. Карака, камісар М. Руеў) фізічнага факультэта нашага ўніверсітэта. Гэты атрад працаваў у

саўгасе «Кармянскі» Кармянскага раёна. Ім убрана 350 тон бульбы, з 115 га падабраны лён. Сярэдняя заробатная плата аднага байца ў сярэднім за дзень складала 7,43 руб.

Атрад «Імпульс» узнагароджаны Ганаровай граматай АК ЛКСМБ і грашовай прэміяй у суме 1000 руб.

«БЕЛАРУСКАЯ МУЗЫЧНАЯ ВОСЕНЬ»

ФЕСТИВАЛЬ МАСТАЦТВАЎ ЗАВЕРШАНЫ

Учора ў нашай рэспубліцы завяршыўся традыцыйны Усеаюзны фестываль «Беларуская музычная восень». За дзесяць дзён для аматараў мастацтва было паказана больш за 500 канцэртаў, з якімі выступілі многія праслаўленыя калектывы краіны і вядомыя артысты з-за рубяжа.

У мінулую суботу ў актавай зале ГДУ цёпла віталі адзін з самых папулярных калектываў Масквы — Дзяржаўныя камерны хор пад кіраваннем лаўрэата Міжнароднага конкурсу Валерыя Палаянскага. Усе выкананыя ім нумары прынеслі глядачам сапраўднае задавальненне.

Запрашаем да дыялогу УСІМ, У КАГО ДУША БАЛІЦЬ ЗА ПЕРАБУДОВУ...

У вышэйшых навучальных установах — добраахотніцкіх перамен: укараняюцца студэнцкія самакіраванне, калектывная адказнасць за вынікі вучэбнай працы, ствараюцца студэнцкія кааператывы, пентры і клубы навукова-тэхнічнай творчасці моладзі, аматарскія аб'яднанні па інтарэсах.

Пыкметна прыбавілася актывнасці ў рабоце камсамольскіх арганізацый. Але сёння яшчэ рана сукалоівацца — барацьба з фармалізацыяй арганізацыйна-зааганізаванасцю,

усім тым, што цяпер прынята называць механізмам тармажэння, толькі пачынаецца.

Аддзел студэнцкай моладзі ЦК ЛКСМБ Беларусі звяртаецца да ўсіх, у каго душа баліць за перабудову, выказаць пралановы, падзяліцца сваімі сумненнямі аб сучаснасці праходзячых у вышэйшай школе перамен. Ад чаго сёння патрэбна адмовіцца ў камсамольскай рабоце, на чым канцэнтравальна, на чым асноўныя намаганні? Чаму ніяк не ўдаецца раззавоміць студэнцкую групу? Як праішлі ў вас справядзачна-вы-

барныя камсамольскія сходы, канферэнцыі? Што вы можаце сказаць па сутнасці рэалізаваных рашэнняў XX з'езда ВЛКСМ?

Па меры паступлення пошты мы маркучам правесці рад дыскусій у студэнцкіх аўдыторыях рэспублікі, прадоўжыць размову праз маладзёжныя сродкі інфармацыі.

Будзем лчыць, што дыялог наш пачаўся... Пішыце нам па адрасу: 220030, г. Мінск, вул. К. Маркса, 40, аддзел студэнцкай моладзі ЦК ЛКСМБ Беларусі.

АДНАЧЫМ ГАДАВІНУ ВЫЗВАЛЕННЯ

26-га лістапада споўнілася 44 гады з незабыўнага дня вызвалення Гомеля ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Гэта дата была шырока адзначана ва ўсіх працоўных і вучэбных калектывах. Гасцямі моладзі сталі вэтэраны Вялікай Айчыннай вайны, былыя воіны і вяродныя мсціўцы, якія прымалі непасрэды ўдзел у вызваленні Гомельшчыны і Беларусі ад ненавіснага ворага. Іх хвалючыя расказы, успаміны аб баявых паходах, сваіх таварышах па зброі з'явіліся важным момантам у ваенна-патрыятычным выхаванні маладога пакалення.

Даніну повагі змагарам за наш шчаслівы сённяшні дзень аддалі і студэнты ГДУ. Каля брацкай магілы падполшчыкаў, што ў сту-

дэнцкім парку, яны правялі мітынг памяці. Яго адкрыў сакратар камітэта камсамола гісторыка-філалагічнага факультэта Валерый Дамасканаў. На мітынг выступіў намеснік сакратара камітэта ЛКСМБ ўніверсітэта былы воін-інтэрнацыяналіст, удастоены медала «За адвагу», Міхал Жукевіч. Ён сказаў, што саветскія воіны маюць самую сучасную баявую тэхніку і ў любы момант гатовы даць сапрушальны адпор агрэсару. Аднак галоўная мэта саветскага чалавека — зберагчы на планеце мір, ніколі не дапусціць новай вайны.

Удзельнікі мітыngu ўсклалі на брацкую магілу вянок і мінутай маўчання ўшанавалі памяць загінуўшых.

ПА МЕСЦАХ СЛАВЫ БАЯВОЙ

Напярэдадні 44-й гадавіны вызвалення Гомельшчыны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў замежныя студэнты ГДУ зрабілі экскурсію ў г. п. Лоуэ. Там у лістападзе 1943 года адбылося фарсіраванне р. Днепр, адкуль пачалося вызваленне ад ворага Гомельшчыны і ўсёй Беларусі.

Па дарозе з Гомеля да Лоуэ экскурсавод Гомельскага бюро падарожжаў і экскурсій Н. Л. Гошына расказала замежным сябрам шмат цікавага аб Гомелі і вобласці, яе прыродных рэсурсах, прамысловасці і сельскай гаспадарцы. Асаблівае месца ў яе расказе заняў паказ удзелу жыхароў вобласці ў геральдычнай барацьбе з ворагам у часы Вялікай Айчыннай вайны.

Галоўнай падзеяй экскурсіі стала наведанне Лоуэскага «Музея бітвы за Днепр» — філіяла Беларускага дзяржаўнага музея Вялікай Айчыннай вайны. Замежныя студэнты азнаёмліліся з яго багатай экспазіцыяй, мелі магчымасць гутарыць з вэтэранамі вайны — жывымі ўдзельнікамі тых геральдычных часоў. Непадалёку ад музея, на высокім беразе Дняпра знаходзіцца як бы працяг музея — узоры саветскай баявой тэхнікі часоў мінулай вайны, у тым ліку і слаўная «Кцюша».

У час знаходжання ў Лоуэе замежныя студэнты гутарылі з мясцовымі жыхарамі, цікавіліся іх жыццём, адказвалі на пытанні. Яскравым праўленнем дружбы саветскай і замежнай моладзі стала сустрэча студэнтаў ГДУ з навучцамі Лоуэскага педагагічнага вучылішча.

Гаспадары пазнаёмлілі сваіх гасцей з вучылішчам, расказалі аб сваёй вучобе, удзеле ў грамадскай рабоце. Студэнты Абу Халава Мухамед (Ірданія), Хамуш Мухамед Імад (Сірыя), Камара Лай (Гвінея), Абдул Хадзі Хабіб (Афганістан), Чхум Ван Чхан (Кампучыя) расказалі аб сваіх краінах, аб жыцці і вучобе ў Гомелі, выказалі задавальненне экскурсіяй у Лоуэ, падзякавалі за гасцінчую сустрэчу ў вучылішчы. У адказ гаспадары паказалі невялікі канцэрт мастацкай самадзейнасці.

Затым выступіў вэтэран Вялікай Айчыннай вайны, заслужаны дзеяч культуры БССР,

кавалер ордэна Леніна М. М. Сімкоўскі, які пажадаў і гасцям, і гаспадарам поспехаў у вучобе, заклікаў іх мацаваць міжнародную салдарнасць у барацьбе за мір.

Шкавую і карысную экскурсію, якая дазволіла замежным студэнтам дакрануцца да геральдычнай старонкі мінулага нашай Радзімы, дапамаглі падрыхтаваць і правесці Гомельскі аёном і Лоуэскай райком камсамола.

А. УЛАСАЎ,
Інсептар
дэканата па рабоце
з замежнымі студэнтамі,
асістэнт кафедры рускага,
агульнага і славянскага
мовазнаўства.

НА РАХУНАК № 707

На камсамольскім сходзе ідэалагічнага факультэта было прынята рашэнне правесці суботкі на адным з прадрпемстваў г. Гомеля і заробленыя грошы пералічыць на рахунак № 707 Усеаюзнага дзіцячага фонду імя У. І. Леніна. Студэнты працавалі на кандытарскай фабрыцы «Спартак». У суботніку прынялі ўдзел 188 камсамольцаў першых — чацвёртых курсаў (ляіцкурскі былі на працягу). Зароблены камсамольцамі 200 рублёў папоўнілі Усеаюзны дзіцячы фонд.

А. НАВУМЧЫК,
член камсамольскага бюро
ідэалагічнага факультэта.

АДБУДВЕЦЦА НАВУКОВАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ

У адпаведнасці з пастановай калегіі Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі БССР, бюро ЦК ЛКСМБ і прэзідыума праўлення Беларускага рэспубліканскага таварыства «Веды» ў рамках XII Усеаюзнага конкурсу па грамадскіх навуках, гісторыі ВЛКСМ і міжнароднага маладзёжнага руху ў ГДУ 16—17 снежня г. г. праводзіцца студэнцкая навуковая канферэнцыя. Будучы працаваць секцыі: гісторыі КПСС, філасофіі, палітэканоміі, навуковага камунізму, гісторыі ВЛКСМ і міжнароднага маладзёжнага руху.

Конкурс прысвячаецца 70-годдзю Вялікай Кастрычніцкай

рэвалюцыі. Удзельнікам конкурсу неабходна звярнуць увагу на такія важныя тэматычныя і практычныя пытанні, як філасофска-метадалагічныя праблемы спецыяльнасці, правядзенне сацыялагічных даследаванняў, складанне плана сацыяльнага развіцця прадпрыемстваў, маральна-педагагічны клімат працоўнага калектыва, авалодванне ленынскім стылем работы, экалагічнае выхаванне, прыродаахоўная дзейнасць.

Запрашаем прыняць ўдзел у канферэнцыі ўсіх студэнтаў і выкладчыкаў.

АРГКАМІТЭТ.

З УЗНАГАРОДАЙ!

За плённую вучэбна-выхаваўчую і навукова-даследчую работу, актыўную грамадскую дзейнасць і ў сувязі з 50-годдзем з дня нараджэння дацэнт кафедры дыферэнцыяльных ураўненняў КАШЫН Юрый Аляксандравіч узнагароджаны Ганаровай граматай ректарата, парткома і прафкома ўніверсітэта.

Да 100-годдзя з дня нараджэння А. С. МАКАРАНКІ

13 сакавіка наступнага года — 100 гадоў з дня нараджэння выдатнага савецкага педагога і пісьменніка А. С. Макаранкі. Па рашэнню ЮНЕСКА гэта дата будзе шырока адзначацца ва ўсім свеце. Да зямлянага юбілею пачалася падрыхтоўка як у нашай краіне, так і за рубяжом.

ПОШУК ПАЧАЎСЯ, ПОШУК ПРАЦЯГВАЕЦЦА

...Яна з'явілася нечакана. «У мяне ёсць прапанова: давайце пойдзем у паход па макаранкаўскіх мясцінах», — так сказала нам Галіна Віктараўна Гатальская, аспірантка і наш кіраўнік падрыхтоўкі.

Натхнёныя высакароднымі парывамі і пошукамі навізны, страсным жаданнем змяніць свой некалькі сумнаваты лад жыцця, мы шумна ўвайшлі ў вагон і праз некалькі гадзін цягнік даставіў нас у Белалопле — горад, у якім нарадзіўся выдатны педагог і пісьменнік Антон Сямёнавіч Макаранка. Адсюль і пачынаюцца нашы дарожныя нататкі.

У Белалоплі цяпер будзеца музей А. С. Макаранкі. Работы, якія кажуць, шчыра не пачаты край. Самога дырэктара музея У. Р. Храленку мы засталі з рыдлёўкай у руках. Тым не менш, Уладзімір Рыгоравіч гасцінна сустрэў нас і шмат цікавага расказаў аб дзяцінстве Антона Сямёнавіча. Мы ад'язджалі і ўвозілі з сабой копіі радкіх здымкаў. Адзін з іх зусім мала вядомы. Гэта груповае фотаздымак рабочых чыгуначных майстарняў, сярэд якіх — бацька А. С. Макаранкі, Сямён Рыгоравіч.

На наступны дзень мы былі ўжо ў Палтаве. Тут пачынаўся новы этап нашай пошукавай работы.

Кавалёўка... Сюды скіраваліся нашы погляды. Менавіта тут

была створана першая калонія імя М. Горкага, якую ўзначальваў у свой час А. С. Макаранка. Часу прайшло шмат. Уцалелі толькі адзін Чырвоны дом. Вядуцца работы па аднаўленню былой сядзібы Трэпке: будзеца Флігель і Белы дом. Пасільную дапамогу работнікам музея аказваюць студэнты Палтаўскага дзяржаўнага педагогічнага інстытута. Работы па стварэнню музея-запаведніка плануецца завяршыць да сляўнага юбілею А. С. Макаранкі. Сюды прыбудзе шмат дэлегацый. Адна з іх чакаецца з далёкай Японіі.

Ідучы па слядах А. С. Макаранкі, мы, натуральна, не маглі абмінуць адзіны ў нашай краіне дзяржаўны музей, які носіць яго імя і знаходзіцца ў горадзе Краменчугу.

Выдатны макаранкавед, сапраўдны энтузіяст сваёй справы Пётр Георгіевіч Лысенка прадставіў у наша распараджэнне шырокую падборку фотаздымкаў. Натхнёна, з вялікай любоўю расказаў ён пра Антона Сямёнавіча. Вялікае дзякую яму за тых старонкі з жыцця Макаранкі, якія ён прыадкрыў перад намі. Гэта старонкі любові, звычайнай і незвычайнай чалавечай любові мужчыны да жанчыны. З хваляваннем мы трымалі ў руках пісьмы, якія напісаў Макаранка, чыталі яго вершы да каханай

Фотакопія з сямейнага альбома Макаранкаў. У цэнтры ў першым радзе — шасцігадовы Антон — будучы выдатны педагог і пісьменнік.

В. Я. Касцецкай, гарталі альбом з яго малюнкамі, поўнымі гумару.

Багаты краменчугскі музей. Яшчэ шмат і доўга мог расказаць нам яго дырэктар пра выдатнага педагога мінулага, цяпершняга і будучага. Але час няўмольна бег наперад.

Немагчыма не падзяліцца яшчэ адной захапляльнай старонкай нашага падарожжя. Гэта — наведванне Палтаўскага дзяржаўнага педінстытута імя У. Г. Караленкі. Хаця мы былі тут усяго адзін дзень, шмат даялася пачыцца і аб многім даведкаца. Пры інстытуце працуе лабараторыя А. С. Макаранкі, дзе сабраны багаты матэрыял аб яго жыцці і дзейнасці. Тут мы даведаліся, што, аказваецца, адна з трох тысячнага атрада выхаванцаў Макаранкі цяпер жыве ў Гомелі амаль побач з нашым універсітэтам.

У Палтаўскім педінстытуце заняткі праводзяцца толькі ў

першую змену. Аднак і вечарамі тут таксама шумна. Дзесяці які-небудзь клуб абмяркоўвае свае справы, дзесяці група студэнтаў вырашае набалевае пытанні. Самакіраванне набірае тут сваю сілу, асабліва ў інтэрнатах. А на першым павесяе вучэбнага корпуса — гучыць музыка. Тут ідзе рэпетыцыя калектыву бальнага танца.

Пашчасціла нам прыняць удзел у практычных занятках па педагогічнаму майстэрству. Гэта вельмі патрэбны будучага педагога прадмет. Тут ён выкладаецца з першага курса на даволі высокім узроўні.

Вечарам перад ад'ездам з Палтавы мы адпачылі ў студэнцкім клубе-кафе «Глобус». Інстытут мае два клубы-кафе. Акрамя названага тут ёсць яшчэ адзін — «Варскіянка». Праграмы іх работы складалі самі студэнты. Клубы-кафе працуюць практычна штодзённа. Кожная сту-

дэнцкая група мае магчымасць арганізаваць тут калектывны адпачынак, запрасяць сюды сваіх сяброў. Абодва клубы-кафе з гэтым абсталююць самі студэнты і падвальных памяшканнях вучэбных корпусоў.

Пра Палтаўскі педінстытут можна расказаць шмат. Тут паўна рабочая атмасфера, навастарства. Трапіўшы сюды, хочацца штосьці прапанаваць, рабіць, дзейнічаць, ні ў якім выпадку не сядзець склаўшы рукі.

Пасля апісанай паездкі мы рашылі не разыходзіцца па «сваіх кутках», а пачець сумесную дзейнасць. Так нарадзіўся наш педагогічны клуб. Плянны ў нас грандыёзныя, а што з гэтага атрымаецца, залежыць, галоўным чынам, ад нас саміх.

Л. ГАРАДЗЕЦКАЯ,
Т. ЗЫБЛЕВА,
студэнты 3-га курса
матэматычнага факультэта.

ВЕДАЦЬ І ЗАХОЎВАЦЬ КУЛЬТУРУ СВАЙГО НАРОДА

ГІСТОРЫКІ бачыць у этнаграфічных помніках важную крыніцу інфармацыі пра асаблівасці жыцця і побыту народа ў мінулым. Але можна падысці да помнікаў этнаграфіі і з пазіцыі філосафа. Хто не ведае, што кожная рэч незвычайна тым ці іншым словам, і хіба не праўда тое, што многія хатнія рэчы і прылады працы выходзяць з ужытку, а разам з імі забываюцца і значэнні многіх слоў? Чытаеце творы нашых дэрэвалюцыйных і нават даваенных пісьменнікаў і не заўсёды адразу зразумеш значэнне таго або іншага слова. Патрэбен тлумачальны слоўнік. Але куды лепей прывесці студэнтаў у музей і паказаць ім не слоўнік, а саму тую рэч, якая гэтым незразумелым, цяпер амаль забытым словам абазначана. Менавіта з такога пункту гледжання падышла да этнаграфіі дацэнт кафедры беларускай мовы В. А. Гуліцкая. Яна прынесла ў невялікі пакойчык з шыльдай «Археалагічны музей» ступу і таўкач. Было гэта некалькі гадоў таму назад. Пазней тут з'явілася шмат іншых рэчаў, але Вольга Аляксееўна Гуліцкую я па справядлівасці лічу заснавальніцай этнаграфічнага аддзела ў нашым музеі, тым больш што ступа і таўкач былі першымі, але не апошнімі экспанатамі, якія трапілі сюды дзякуючы яе дбайным рукам. Галоўнае ж тое, што думка аб заснаванні новага аддзела ўзнікла толькі пасля з'яўлення новых, незвычайных рэчаў.

Часта даводзіцца чуць ад студэнтаў расказы пра тое, колькі цікавых спадарожнікаў жыцця іхніх бабуль і дзядуль было ў іх родных вёсках яшчэ два-тры гады таму назад. Дзе яны зараз, гэтыя спадарожнікі? Згерэлі, згнілі або выкінуты на сметнік. Сумна становіцца ад такіх размоў. Чаму ж было не перадаць гэтыя рэчы ў музей? Але бываюць і такія размовы, якія радуюць, абнадзейваюць. Хочацца верыць, што ў хуткім часе ажыццявяць свае намеры папоўніць наш музей новымі экспанатамі ды-

рэктар сярэдняй школы ў Капаткевічах Пятрыкаўскага раёна А. В. Салахаў і студэнт-першакурснік Ю. Астапенка. Праўда, і крыху страшнавата становіцца, як падумаеш, у які куток нашага маленькага музея паставіць тое, што яны прывязуць: гэта кросны. Хто іх бачыў, ведае, што кросны ў свеце хатніх рэчаў тое ж, што сланы ў свеце жывёл. Пакуль што ў нас ёсць толькі наскі кроснаў. Набліжкі з бёрдамі і ніты перадала ў музей студэнтка Святлана Скрыніцкая (гр. Г-41), калі была яшчэ на першым курсе. А зусім нядаўна наблі-

кі з бёрдамі, ніты і чоўнік ад кооснаў мы атрымалі ад настаўніцы СШ № 3 г. Гомеля Т. І. Піраговай, якая пабывала са сваімі вучнямі на экскурсіі ва ўніверсітэце. Атрымалі з вялікай прыемнасцю, хаця аналагічныя рэчы ў музеі ўжо былі, бо калі ёсць аднолькавыя рэчы, узнікае магчымасць параўнання і вывучэння вырабаў розных раёнаў.

Зараз хочацца назваць прозвішчы тых студэнтаў дзённага і завочнага аддзяленняў, якія садзейнічалі камплектаван-

прыклады ўжо ёсць. Хіба не падобна на казку тое, што вы бачыце на фотаздымку? Уверсе — «сваа», сплечаная са шпагату, унізе — кошык, таксама са шпагату. Гэтыя рэчы зрабіла сваімі рукамі Ніна Суглоб, студэнтка гр. БР-24. «Сваа» была зроблена ёй у кастрычніку за пяць гадзін, а кошык Ніна сплела яшчэ тады, калі вучылася ў школе, і ён паспеў пабываць на міжнароднай выстаўцы, дзе заваяваў медаль.

У заключэнне просьба да ўсіх, хто жадае папоўніць наш музей новымі экспанатамі, запяўняць анкетаў, распрацаваную ў Інстытуце этнаграфіі, мастацтвазнаўства і фальклору АН БССР:

1. Населены пункт, сельсавет, вобласць (паводле сучаснага і, па магчымасці, дэрэвалюцыйнага адміністрацыйна-тэрытарыяльнага падзелу — губерня, павет, воласць).
2. Прадмет, яго мясцовая назва і прызначэнне.
3. Уладальнік прадмета (прозвішча, імя і імя па бацьку, год нараджэння, прафесія, пасада).
4. Час вырабу (па магчымасці, адзначаць час і тэрыторыю бытавання прадмета).
5. Кім зроблены або дзе набыты.
6. Якія інструменты ўжываліся пры вырабе прадмета.
7. Матэрыял, з якога зроблены прадмет.
8. Канструкцыя прадмета, назва асобных частак, памеры.
9. Спосаб і тэхніка вырабу.
10. Пераробкі, даробкі.
11. Прозвішча, імя і імя па бацьку крэзанаўцы.
12. Подпіс.
13. Дата.

У. БАГАМОЛЬНИКАЎ,
дырэктар
археалагічнага музея ГДУ.

ЖЫВЕ Ў МУЗЕІ ПРЫГАЖОСЦЬ

но этнаграфічнага аддзела музея. Я з вялікай павагай называю іх, а ў дужках экспанаты: К. Каваленка (сукала для наматвання нітак для кроснаў і матавіла для наматвання нітэк у маткі перад выбельваннем), В. Каральчук (жаноная сарочка), В. Чваркова (рушнік), Я. С. Сяленчык (абрус і рушнік), У. М. Ашыхімін (калаўрот), Н. М. Шалейка (рушнік), С. С. Цюльчанка (рушнік), В. В. Царова (калаўрот).

У апошні час пачала складацца добрая традыцыя: вырабляць экспанаты спецыяльна для нашага музея. Пачатак ёй паклаў староста гр. Г-31 В. Лаўшук гады два таму назад, калі напрасіў свайго дзёда сплесці новенькія папі, якія можна ўбачыць у музеі. Запомніўся мне і нядаўні эпізод. Заходзіць у музей студэнт-завочнік М. Крылоў, аглядае экспанаты, выслухаў звесткі пра іх і кажа: «А мой бацька выдатны каваль! Можа зрабіць для музея любую подкову і нават цэлую калекцыю». Скажаў і пайшоў, а словы яго дагэтуль гучаць у маіх вушах, як чароўная казка. Веру, што гэтая казка збудзецца, бо падобныя

ШТРИХІ СПРАДВЕЧНАГА

Адной з найцікавейшых сустрэч, якія праводзяцца на гісторыка-філалагічным факультэце ГДУ, стала самая апошняя, што адбылася на мінулым тыдні. Нашымі гасцамі былі беларускі празаік У. Арлоў і паэта Д. Віцэль-Загнетава, першая жанчына, якая атрымала Дзяржаўную прэмію імя Я. Ку-

палы.
У Арлоў жыве ў Наваполацку, працаваў рэдактарам газеты «Хімік», ён — аўтар зборніка апавесцей і апавяданняў.
— Хачу з вамі пагаварыць пра гісторыю, — пачаў псьмен-

нік. — Народ, які губляе сваю гістарычную памяць, губляе перспектыву на далейшае жыццё. У крывячавы калісьці быў такі мудры звычай: ведаць сваіх продкаў да пятага калена. Калі хто не мог назваць іх імёнаў, — таго выганялі з племя. Застаўшыся адзін, чалавек гінуў.

Далей У. Арлоў звярнуў увагу на асобныя перыяды з гісторыі БССР, на культурныя падзеі, што адбыліся ў рэспубліцы. Так, быў працэс нівеліроўкі, знішчэння гістарычнай памяці. Пачынаючы з канца 20-х гадоў, праціскалася першая хваля. Зноў беларусаў пачалі пераконваць, што да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі ў іх нічога не было. А яшчэ ж У. І. Ленін, калі характарызаваў узровень развіцця капіталізму ў краіне, называў Віленскую, Гродзенскую, Мінскую губерні ў ліку тых участкаў, дзе развіццё сельскай гаспадаркі ішло па рынках капіталістычнага ладу. Беларусь не была адсталай у краінах Расійскай імперыі, як дасюль сцвярджаюць некаторыя гісторыкі.

Цяпер наша культура дасягнула сапраўднага росквіту. З аднаго боку, гэта на самой справе так. Васіль Быкаў, па дадзеным ЮНЕСКА, — адзін з 10 самых чытаемых пісьменнікаў у Еўропе. З другога ж, складваецца сітуацыя яўна неармальная, калі творы, напісаныя па-беларуску, чытаюцца ў нас у перакладзе на рускую мову. Сітуацыя зможа выправіцца, калі беларуская мова атрымае статус дзяржаўнай. Пытанне стаўлення да нацыянальнага развіцця вельмі складанае. Так, у азіяцкіх краінах бываюць правыя нацыяналізмы, у нас жа элементарныя правыя патрыятызму выдаюцца за нацыяналізм.

З цёплай была сустрэта паэта Д. Я. Віцэль-Загнетава. Яна расказала пра сябе, пра асабістае знаёмства з пісьменнікам У. Караткевічам. Данута Янаўна жыве ў г. Гродне, працуе ў музеі М. Багдановіча. Паэта мае вельмі цесныя сувязі з «Паходняй» — аб'яднаннем моладзі, якое займаецца аховай помнікаў гісторыі і культуры.

у верхай Д. Віцэль-Загнетавай — само жыццё. «Я люблю пабачыць усё сваімі вачыма», — сказала паэта. І не дзіўна, што вершы яе вельмі пранікнёныя, цікавыя, аб чым толькі не напісаныя. Есць у яе паэтычны радзі і пра нас, студэнтаў:

У студэнта і дзець вялікі,
Калі здарэнні ўсе залкі,
Зноўку дзесяткі вуліцы сталі,
Едзь, куды дабе вабяць далі.
У. Д. Віцэль-Загнетавай мяна,
далікатная мова, нека паканасі,
асабліваму гучалі яе вершы.
У. Арлоў і Д. Віцэль-Загнетава адказалі на шматлікія пытанні студэнтаў.

— Ці спадабалася Вам сустрэча? — спыталася я ў нашых гасцей.

— Так, нам прыемна было сустрэцца са студэнтамі Гомельскага ўніверсітэта, — быў адказ.

Ларыса РАМАНОВА,
студэнтка гр. БР-24
гісторыка-філалагічнага факультэта.

НА ЗДЫМКУ: паэта Д. Віцэль-Загнетава са студэнтамі гістфіла Сяргеем Адамовічам і Марынай Званцовай.
Фота А. Ульякінай.

Са скарбніц сусветнай культуры

...Доўго прастоляць перад фрэскамі Джотто. Падразаць ім нельга: у чалавечества другой возраст, но удивительно, как не стареют произведения искусства — фрески Джотто написаны в начале XIV века — с тех пор много изменилось, а живопись восхищает нас, как некогда восхищала потомков.

Илья ЭРЕНБУРГ.

Ля вытокаў Адраджэння

Сёлета споўнілася 650 гадоў з дня смерці выдатнага Італьянскага мастака Джотта. Як і яго сучасніка Дантэ, Джотта можна назваць апошнім мастаком сярэднявечаў і разам з тым першым мастаком нашага часу. Нягледзячы на тое, што яго творчасць яшчэ ў многім звязана са старой сістэмай рэлігійна-міфалагічных уяўленняў, з абстрактным мастацтвам мысленнем, ствараючым умоўныя вобразы-сімвалы, Джотта з'яўляецца вялікім заснавальнікам рэалістычнай традыцыі мастацтва Адраджэння.

Джотта працаваў галоўным чынам як майстар манументальнага жывапісу. Найбольш вядомымі яго работамі з'яўляюцца цыклы фрэсак у цэрквах Асізі, Фларэнцыі і Падуі. З'яўляючыся выдатным эксперыментатарам, ён робіць цікавыя і смелыя спробы перспектывнай перадачы прасторы, прадметаў, архітэктурных пабудов. У яго творчасці ярка выяўляецца імкненне напоўніць біблейскія і евангельскія вобразы дыханнем жыцця, багаццем разнастайных пачуццяў. На фрэсках Джотта ўзнікаюць жывыя людзі, якія рухаюцца, жэстыкулююць, то радасныя, то сумныя. Вызваляючы Італьянскі жывапіс ад уздзеяння жорсткіх канонаў ві-

зантыскага іконапісу, Джотта ўпершыню выкарыстаў міміку чалавечага твару для выражэння эмацыянальных перажыванняў. Яго евангельская фрэска «Пацалунак Іуды» насычана такім напружаннем сапраўды жыццёвага трагічнага канфлікту, што цяжка знайсці іншага майстра, які пераўзыйшоў бы Джотта ў раскрыцці сутнасці гэтага спрадвечнага паяднання паміж добром і злом, высакароднасцю і нізасцю.

Непаўторная і каларовая палітра мастака, галоўныя яе колеры — блакітны, ружовы, белы, залатая охра.

Дзякуючы сваёму выключнаму таленту і навадарству, Джотта заваяваў вялікую папулярнасць сярод сучаснікаў, стаў настаўнікам не толькі для мастакоў Адраджэння, але і для многіх наступных пакаленняў майстроў. Адлюстравяючы ў сваіх работах новыя ідэі таго часу, ператвараючы мастацтва ў люстэрка жыцця, падмаючы ў ім спрадвечныя праблемы чалавечага жыцця, Джотта стварыў такія творы, якія сталі неад'емнай часткай скарбніц сусветнай культуры.

М. НИКАЛОК,
студэнтка 5-га курса
гісторыка-філалагічнага факультэта.

ФОРУМ СПЕЦЫЯЛІСТАЎ СЛУЖБЫ ЗДAROЎ'Я

З 18 па 20 лістапада г. ў г. Растове-на-Доне праходзіў Усеаюзны з'езд спецыялістаў па лячэбнай фізічнай культуры і спартыўнай медыцыне. Асноўнай яго тэмай стала пытанне ўмацавання здароўя савецкіх людзей. Буйнейшыя спецыялісты ў галіне аховы здароўя, урачэбнага кантролю за паўсядзённым жыццём чалавека звярнулі ўвагу дэлегатаў з'езда на павелічэнне ў апошняе дзесяцігоддзе захараванні людзей розных узростаў і груп. Адной з прычын з'яўлення пагаршэнне стану экалагічнага асяроддзя на ўсёй планеце.

На з'ездзе выступіў намеснік міністра аховы здароўя СССР А. М. Масквін. Ён зазначыў, што застой у нашым грамадстве, які праявіўся ў 70-х — пачатку 80 гадоў, адноўна адбыўся і на ахове здароўя савецкіх людзей. Пераломным момантам, паваротам да лепшага стаў для аховы здароўя, як і для ўсёй нашай народнай гаспадаркі, расцвіццё (1985 г.) Пленум ЦК КПСС. У рашэннях XXVII з'езда партыі, наступных пленумаў ЦК КПСС востра пастаўлена пытанне аб неабходнасці хутчэйшага якаснага паляпшэння медыцынскай дапамогі, што знайшло адлюстраванне ў праекце ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР па Асноўных напрамках перабудовы аховы здароўя.

Для сучасных метадаў лячэння патрэбна значна больш сродкаў і лепшая тэхніка. У XII—XIII пяцігодках асігнаванні на набывццё медыкаменту ў стацыянарах павялічыцца ў 1,8—2,2 разы. У ахове здароўя цяпер на першы план выходзіць вырашэнне экалагічных праблемаў. І гэта натуральна: прамысловыя выкіды, загазаванасць атмасферы, бесконтрольнае выкарыстанне мінеральных угнаенняў і пестыцыдаў, забруджванне рэк і вадаёмаў істотна ўплываюць на пагаршэнне здароўя чалавека. Таму рашучым звяном агульнадзяржаўнай праграмы прэфілактыкі стала для савецкага чалавека фарміраванне здаровага ладу жыцця.

Не можа не трывожыць тое, што цяпер больш дзюво трыцці насяльніцтва не займаецца фізічнай культурай, каля 70 мільянаў чалавек кураць, многія злоўжываюць алкагольнымі напіткамі, каля адной трэці жыхароў нашай краіны маюць лішняю вагу. Як вынік — развіццё гіпэртэнзіі, атлущэнне і г. д.

У наш час задача эксклюзіваецца ў тым, што выхаванне ў кожнага чалавека разумнай адносіны да свайго здароўя і, перш за ўсё, у маладых людзей. Патрэбна ствараць у сабе аптымальны, у сэнсе здароўя, дынамічны стрэзтып. Гэтаму можа паслужыць распрацоўваемая дзяржаўная праграма пашырэння сеткі спартыўных секцыяў на прадпрыемствах і ў навучальных установах, цэнтраў здароўя, узвядзенне спартыўных збудаванняў.

А. КАЛУГІН,
старшыня Гомельскага абласнога навуковага таварыства ўрачоў ЛФК і ўрачэбнага кантролю, прафесар, дэлегат з'езда.

ДА ўВАГІ КУРАТАРАЎ І ПАЛІТФАРМАТАРАЎ!

Паведамляецца прыкладная тэматыка палітычных Інфармацый і гутарак сярод студэнтаў у снежні 1987 г.

1. Быць у авангардзе, мацаваць перабудову канкрэтных справам. (Аб ролі партыйных арганізацый, камуністаў на цяперашнім этапе развіцця савецкага грамадства, аб узроставанні іх адказнасці за памяншэнне практычнага ўкладу кожнага калектыву, кожнага пра-

цаўніка ў рэалізацыю сацыяльна-эканамічнай стратэгіі партыі).

У аснову палітфармацый і гутарак паліцыі ацэнкі, вывады і ўстаноўкі, выкладзеныя ў матэрыялах нарады ў ЦК КПСС. (Гл. газету «Правда» за 21 лістапада 1987 г.).

2. Магутная апора ленынскай дружбы народаў. (Да 65-годдзя ўтварэння Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік).

Матэрыял публікуе газета «Звязда». Гл. таксама часопіс «Агітатар» № 21 за 1987 г.

3. Дэмакратыя і дысцыпліна. Рэкамендуецца абмеркаваць у сваім калектыве праблемы, узнятыя газетай «Праўда» ў артыкуле на гэту тэму, апублікаваным 16 лістапада 1987 г.

4. Бяз'ядзерны свет — ключавая мэта знешняй палітыкі сацыялізму. (Аб настойлівай барацьбе Савецкага Саюза за

аздаўленне міжнароднай абстаноўкі, дасягненне дагаворанасцей, накіраваных на скарачэнне і ліквідацыю ядзернай зброі).

Матэрыял апублікаван у часопісе «Міжнародная жыць» № 11 за 1987 г.

5. Капіталізм без прыкрас: украдзенае дзяціства. (Аб эксплуатацыі працы дзяцей і падлеткаў з маламаёмных сем'яў у краінах капіталу).

Матэрыял апублікаван у штогоднічку «За рэбежом» № 45. Гл. таксама часопіс «Агітатар» № 21 за 1987 г.

Наш адрас: 246899, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 3-11, тэл. 57-16-52.

«Гомельскі ўніверсітэт» — орган парткома, рэктарата, профсаюзных камітэтаў, камітэта ЛКСМБ Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта. Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржаўнага камітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1.

Жыццёвая сітуацыя «ВЯЛІКАЕ ВАМ ДЗЯКУЙ!»

У рэдакцыі раздаўся тэлефонны званок. Жаночы голас у трубы гучаў крыху ўсквалавана:

— Я хачу падзякаваць студэнтам ўніверсітэта праз вашу газету за іх добры ўчынак, уважлівыя адносіны да мяне...

Даведаўшыся, што жанчына жыве недалёка ад ўніверсітэта, мы запрасілі яе зайсці ў рэдакцыю.

Хутка Дар'я Барысаўна Каплан, як прадставілася яна нам, расказала, чым быў выклікан яе зварот у рэдакцыю ўніверсітэцкай шматтыражнай газеты.

У адзін з нядаўніх дзён у яе жыцці адбылася знамянальная падзея. Д. В. Каплан, старшы бухгалтар ВА «Гомсельмаш», збіралася на заслужаны адпачынак, афармляла на рабоце неабходныя для гэтага дакументы. Зрабіла свае справы і пайшла дамоў. А там, калі заглянула ў сумку, не аказалася яе кашалька, у якім былі дакументы, грошы. Нядаўна ўявіць сабе стан пажылой жанчыны ў такой сітуацыі. Дар'я Барысаўна вельмі расхвалявалася.

А ў другой палове гэтага ж дня ў кватэры Каплан зазвоніў тэлефон, і незнаёмы дзявочы голас паведаміў аб знаходцы яе згубленага дакументаў і грошай. Прапажа знайшлі, як потым высветліла Дар'я Барысаўна ў дзяўчат, што прынеслі яе жанчыне дамоў, студэнткі гісторыка-філалагічнага факультэта ГДУ В. Назлова (гр. Р-34) і Х. Самойленка (гр. Р-32). Дапамаглі ім у адшуканні ўладальніцы кашалька нумары тэлефонаў у запіснай кніжцы Д. В. Каплан, якая была згублена разам з дакументамі. Гэта былі тэлефоны добрых знаёмых Дар'я Барысаўны, якія і дапамаглі студэнткам адшукаць яе.

Д. В. Каплан выявае на старонках нашай газеты сваю вялікую ўдзячнасць названым студэнткам ўніверсітэта.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

A354469
Аб'ём — 1 друк. арк.
Тыраж 2000 экз. Заказ 917